

In dit nummer

- Commissie van Deskundigen Meststoffenwet adviseert over de gevoelige meststoffenwet
- Bestuurlijke variëteit in natuur- en landschapsbeleid
- Natuurbeheer op veebedrijven
- Draggers landelijk gebied
- Kennismarkt "Van onderbouwend onderzoek WUR naar producten MNP" succesvol
- Landbouw de komende tien jaar

Wot's new is een uitgave van de eenheid WOT Natuur & Milieu, onderdeel van Wageningen UR. Deze Nieuwsbrief bevat informatie over alle wettelijke onderzoekstaken natuur en milieu.

Redactie: Wichertje Bron & Bram ten Cate
WOT Natuur & Milieu
Postbus 47, 6700 AA Wageningen
Tel. (0317) 47 78 44
E-mail: info.wnm@wur.nl
Internet: www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

Abonnement

Aan- of afmelden voor de Nieuwsbrief kan uitsluitend via bovenstaand mailadres. Informatie uit deze Nieuwsbrief mag worden overgenomen mits de bron wordt vermeld.

Nummer 12 van de Nieuwsbrief verschijnt in juli 2007.

Commissie van Deskundigen Meststoffenwet adviseert over de gevoelige meststoffenwet

Geert van Duinhoven

Een aparte commissie regelt in Nederland de inhoudelijke onderbouwing rondom het opstellen en aanpassen van de meststoffenwet. Deze taak valt onder de WOT-unit Natuur & Milieu.

Het begon in feite met de discussie met de Europese Commissie over de Nitraatrichtlijn. Nederland leek daar maar moeilijk aan te kunnen voldoen. De mestproductie in Nederland was en is hoog in vergelijking met de afzetmogelijkheden en dat leidde in Nederland tot problemen met de hoeveelheid nitraat in het grond- en oppervlaktewater. Nederland had daar eigen oplossingen voor maar dat leverde voortdurend discussies met de Europese Commissie op: Kloppen de getallen wel die Nederland gebruikt? Zijn de aannames correct? Is het wetenschappelijk wel goed onderbouwd? Of probeert Nederland er gewoon onderuit te komen vanwege de economische belangen van de landbouw? De Europese Commissie vertrouwdde Nederland niet helemaal. Natuurlijk, het was ook moeilijk om in een land met zo veel intensieve veehouderij de nitraatnormen te halen. Klap op de vuurpijl was de veroordeling in oktober 2003 van de Nederlandse Staat door het Europese Hof van Justitie over de onjuiste Nederlandse invulling van de Nitraatrichtlijn.

Van de andere kant drong de Tweede Kamer juist aan op een wat rustiger houding. Een beetje de houding van, 'ach, de EU zal ons niets maken, het zal allemaal wel meevallen'. De wetenschappers laveerden daartussen in: Ze rekenden uit, schreven rapporten, soms elkaar tegensprekend, dan weer in overeenstemming met elkaar. Kortom, de wetenschap, het beleid en de praktijk konden het maar niet eens worden over de grootte, de aard en de oplossingen van het mestprobleem. Dat leidde in 2003 tot een, zeker achteraf gezien, speciale maar goedwerkende oplossing: de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet.

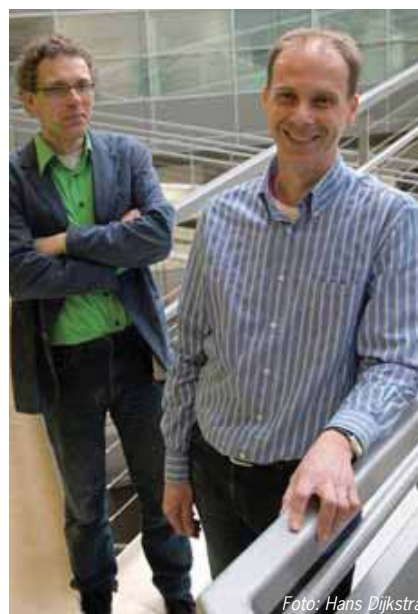

Foto: Hans Dijkstra

Mark de Bode (links) en Gerard Velthof (rechts): "Zolang de landbouw geen transitie doormaakt, zal er spanning blijven tussen de milieu- en de landbouwdoelstellingen".

Deze commissie zou voortaan het ministerie van LNV adviseren over normen, regels, wetwijzigingen, ontheffingen, vergunningen etc. op het gebied van meststoffen. Het mes sneed daarmee aan meer kanten. Nederland kon de Europese Commissie laten zien dat de regelgeving in Nederland wetenschappelijk goed werd onderbouwd. Het ministerie zelf kon datzelfde doen richting de praktijk en de Tweede Kamer. En de landbouwsector kreeg wat meer vertrouwen in wat er uit 'Den Haag' aan regels kwam: de regels waren in ieder geval wetenschappelijk onderbouwd.

Regels voor mestgebruik te streng?

De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet valt formeel onder de WOT Natuur & Milieu en bestaat uit vijf leden die allemaal een eigen expertiseveld vertegenwoordigen. Onder de commissie ressorteren specialistische werkgroepen die op ad hoc basis worden samengesteld al naar gelang het onderwerp van de studie. De commissie stuurt deze werkgroepen aan. Een belangrijke taak van de commissie is het adviseren bij het ontwikkelen van het nieuwe mestbeleid. Het gaat dan bijvoorbeeld over het berekenen van het mestoverschot en over het berekenen van de hoeveelheid mest dat een dier gemiddeld 'produceert'. Ook adviseert de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet over het actualiseren van bemestingsadviezen, de vaststelling van normen en het opstellen van protocollen voor monitoring. Verder geeft de commissie adviezen over het al dan niet toestaan van nieuwe meststoffen in de landbouw. De commissie toetst nieuwe meststoffen op hun geschiktheid voor toepassing in de landbouw.

Maar er komen daarnaast ook veel vragen en adviesvragen, vertelt Gerard Velthof, secretaris van de commissie. "Zo kregen we bijvoorbeeld vorig jaar de vraag van bollentelers die zich afvroegen of de huidige regels voor mestgebruik niet te streng zijn. Zij vrezen dat bodemvruchtbaarheid door die normen zo laag wordt dat een economisch duurzame teelt van bloem-

bollen niet meer mogelijk is. Als zo'n vraag binnenkomt, gaan we daar een werkgroep op zetten die een antwoord moet gaan vinden. Dat zou uiteindelijk kunnen leiden tot een groter onderzoek en nog een stap verder eventueel tot het aanpassen van de normen. Kern is dus dat als Nederland de normen zou willen veranderen, je aan Brussel kunt laten zien dat we dat niet zo maar doen, maar gedegen onderbouwd door wetenschappelijk onderzoek."

Derogatie

Een allereerste onderwerp voor de commissie was het verzoek van Nederland om meer stikstof per hectare te mogen toedienen dan volgens de Nitraatrichtlijn mag. Uiteindelijk is dit derogatieverzoek door Brussel ingewilligd. Mark de Bode is vanuit het ministerie van LNV als adviseur betrokken bij de commissie: "Dat is in belangrijke mate te danken aan de stevige wetenschappelijke onderbouwing van ons verzoek. Het schijnt dat andere landen daar nog wel eens jaloers naar kijken, jaloers over het feit dat we hard hebben kunnen maken dat een norm van 250 kg stikstof per hectare mogelijk is. We hebben de Europese Commissie er van kunnen overtuigen dat dat in Nederland kan zonder schade aan het milieu toe te brengen." Maar het is niet alleen techniek en chemie dat op het bordje van de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet komt. Mark de Bode: "Een andere taak is bijvoorbeeld de monitoring van de mestmarkt. Door de aanscherping van

de normen, wordt het steeds moeilijker voor boeren om de mest verantwoord af te zetten. Daarom is het belangrijk om de mestmarkt transparant te krijgen. Als we weten hoe die markt werkt, is het misschien ook gemakkelijker om oplossingen te bedenken voor het mestoverschot."

Kaderrichtlijn Water

De vraag is nu hoe lang de commissie mag of moet blijven bestaan. Is Europa inmiddels gewend aan de goed onderbouwde adviezen? En is het vertrouwen daarmee weer teruggekomen? De Bode: "Het vertrouwen is er misschien wel weer, maar tegelijkertijd blijft het een onderwerp waar we op het scherpst van de snede werken. Zolang de landbouw geen transitie doormaakt, zal er spanning blijven tussen de milieudoelstellingen en de landbouwdoelstellingen. Dus blijft het ook belangrijk om alle adviezen en normen wetenschappelijk goed te onderbouwen."

Velthof: "Daar komt bij dat we nu weer werken aan een nieuw derogatieverzoek voor na 2009. Bij deze aanvraag moet Nederland opnieuw onderbouwen wat voor Nederland haalbaar is. Bovendien krijgen we steeds meer te maken met de Kaderrichtlijn Water. Die stelt uiteraard ook veel eisen aan het gebruik van allerlei stoffen zoals meststoffen. Daar zal nog het nodige aan uitgezocht moeten worden en daar zullen ook de nodige adviezen over uitgebracht moeten worden."

